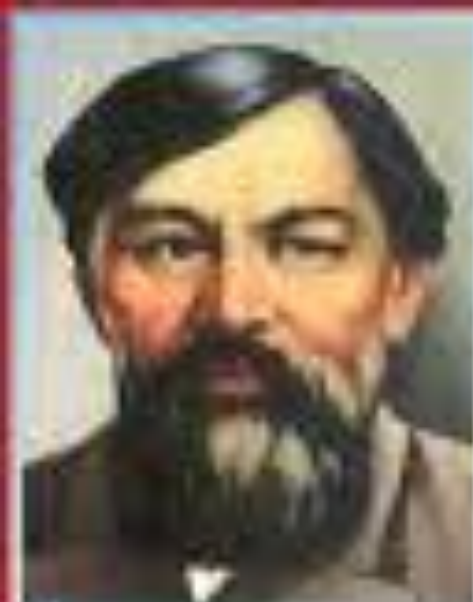


Ыбырай  
Алтынсарин  
1841-1889

**Ыбырай Алтынсарин** (шын аты — Ибраһим, 1841—1889) — қазақтың аса көрнекті ағартушы-педагогы, жазушы, этнограф, фольклоршы, қоғам қайраткері. Ыбырай Алтынсарин қазақтың ағартушылық тарихында және ұлттық мектебінің қалыптасуында терең із қалдырды. Ол 1841 жылы қазіргі Қостанай облысының аумағында дүниеге келген. Әкесінен ерте айырылған ол атасының - белгілі би және старшын Балқожа Жаңбыршиннің қолында тәрбиеленді. Ыбырай бала кезінен бастап білімге және өз бетінше оқып білуге бейім екенін байқатты. Көп оқыды, Ресей қоғамының білімді адамдарымен жиі араласып тұрды. Орынборда оқып жүрген кезінде шығыстанушы ғалым В.В Григорьевпен жақын танысып алды. Ол өзінің бай кітапханасымен Ыбырай Алтынсариннің еркін пайдалануына рұқсат етті. Білімге құштар жас бос уақытының бәрін де сол кітапханада өткізді. Білген үстіне біле түссем деген құмарлық пен өз халқыма неғұрлым көбірек пайда келтірсем деген абзал арманға ұмтылыс жас Ыбырайдың өмірлік кредосына айналды. Өзінің мінез-құлқы жағынан қарапайым әрі еңбексүйгіш еді, көп оқыды, өзге халықтардың қол жеткен табыстарын неғұрлым көбірек біле түссем деп армандады. Алған білімін өз халқының пайдысына асыруға талпынды.





Қазақ әдебиетінің  
атасы,

Ұлы педагог, жазушы

(1841-1889)

1841 жылы Торғай  
жерінде дүниеге келген

**Ыбырай**

**Алтынсарин**

Ата-  
анасынан  
жастайынан  
қалған

Атасы Балқожа  
бидің тәрбиесінде  
болған

Торғайда, Қостанайда  
мектеп, училище,  
лицей-интернант  
ашқан

Мақсаты: ұстаздық қылу, мектеп ашу, балаларды оқыту



Торғайда Ыбырай Алтынсарин салдырған мектеп

1. Білімге шақырған өлеңдері

«Кел, балалар, оқылық!», «Өнер, білім бар жұрттар»

Табиғат туралы «Өзен», «Жаз».

2. Әлеуметтік теңсіздік:

«Залым төреге», «Өй, жігіттер», «Азған елдің хандары», «Азған елдің хандары», «Азған елдің билері», «Азған елдің билері»

3. Орыс жазушыларының аудармалары:

И.Б.Паульсонның «Книга для чтения и практических упражнений в русском языке», К.Д.Ушинский «Родное слово», Л.Н. Толстой, Крылов.

4. Қазақ ауыз әдебиеті «Лұқман хакім», «Жиренше шешен», Таза бұлақ», «Қар батыр», «Тазша бала», «Алтын айдар», «Қобыланды батыр»

Өнер – білім бар жұрттар  
Тастан сарай салғызды.  
Айшылық алыс жерлерден  
Көзіңді ашып – жұмғанша,  
Жылдам хабар алғызды.  
...Отынсыз тамақ пісірді,  
Сусыздан сусын ішірді.  
Теңізге жүзді балықтай,  
Дүниені кезді жалықпай.

Ыбырай



Ыбырай Алтынсарин мектебіндегі қазақ балалары

Алтынсарин ескерткіші [1970](#) жылы [Қостанай](#) қаласындағы 1-қазақ орта мектеп-интернатының алдындағы алаңға қойылды. Мүсіншісі Н.А. Щербаков, археолог В. Д. Горчинский мен И.А. Покровский. Алтынсарин ескерткіші граниттен қашалып, жалтырата өңделген [мәрмәр](#) текшемен қапталған бетон тұғырға орнатылған. Биіктігі 3,5 м. Қасбетіне [қазақ](#) және [орыс](#) тілдерінде "Ыбырай Алтынсарин [1841](#) - [1889](#). Қазақтың ұлы [педагогі](#), ағартушы және ғалым" деген







**Ыбырай Алтынсарин кесенесі**

Назарларыңызға рахмет



Орындаған:

Алдашбек.А  
Ақбаева.Г